

BACCALAURÉAT GÉNÉRAL

SESSION 2016

POLONAIS

VENDREDI 17 JUIN 2016

LANGUE VIVANTE 1

Durée de l'épreuve : **3 heures**

Séries **ES** et **S** – coefficient : **3**

Série **L** Langue vivante obligatoire (LVO) – coefficient : **4**

Série **L** LVO et Langue vivante approfondie (LVA) – coefficient : **8**

L'usage des calculatrices électroniques et du dictionnaire est interdit.

Dès que ce sujet vous est remis, assurez-vous qu'il est complet.
Ce sujet comporte 6 pages numérotées de 1/6 à 6/6.

Répartition des points

Compréhension de l'écrit	10 points
Expression écrite	10 points

Document 1

Polonia na Haiti

Członkowie haitańskiej Polonii to potomkowie polskich żołnierzy Legionów Dąbrowskiego¹. Dostali się tam za sprawą Napoleona, który wysłał na Haiti około 4,5 tys. Polaków w latach 1802–1803. Haiti, wcześniej Santo Domingo, było wówczas jedną z najbogatszych kolonii francuskich. Zachęteni zdobycami Rewolucji Francuskiej, Haitańczycy ogłosili wówczas autonomię wyspy. Napoleon postanowił stłumić bunt. Do tego celu wysłał na wyspę między innymi polskich Legionistów. Pochodzili oni przede wszystkim z okolic Krakowa i Kielc, a także z Rzeszowa i Radomia. Polacy byli zaszokowani brutalnością francuskich kolonizatorów. Zaczęli też szybko okazywać zrozumienie dla mieszkańców i wyrażać oburzenie w stosunku do okrutnego traktowania buntowników. Część z nich przeszła nawet na stronę powstańców². Powstanie zakończyło się zwycięstwem Haitańczyków, którzy do tej pory wspominają polskich żołnierzy odmawiających wykonania brutalnego rozkazu wymordowania kilkuset czarnych jeńców. Większość Legionistów zginęła z powodu chorób i nieprzyjaznego klimatu. Ocalało niespełna 1000 legionistów, z czego 600 powróciło do Europy, a około 400 osiedliło się na San Domingo, dając początek « Les Polonais ». Pomimo tego, że pierwsza Konstytucja Haiti z 1805 roku zabroniała białym osiedlania się i nabywania własności ziemskiej, z inicjatywy pierwszego cesarza Haiti Jakuba I Dessalinesa zapis ten nie dotyczył Polaków. Dessalines wydał także zakaz zabijania polskich żołnierzy, nadał im także haitańskie obywatelstwo, nawet tym, którzy walczyli po stronie Francuzów – uważał bowiem, że Polacy są narodem miłującym wolność, o którą musieli sami wielokrotnie walczyć. Do dziś historia braterstwa haitańsko-polskiego jest na wyspie żywa, a pamięć o Polakach, którzy walczyli po stronie powstańców, przekazywana z pokolenia na pokolenie.

Dorota Maziarz, Polish Daily News, <http://dziennikzwiazkowy.com/polonia/polska-wioska-na-koncu-swiate-potomkowie-polakow-na-haiti/>

¹ Legiony Dąbrowskiego – polskie wojsko utworzone i walczące u boku wojsk francuskich (1797-1807) pod zwierzchnictwem francuskim. Celem tej formacji była walka o niepodległość Polski. Na naramiennikach mundurów Legionistów widniał napis : ludzie wolni są braćmi.

² powstańcy - *insurgés*

Document 2

Haitańczycy tańczą polkę

Górska i niedostępna wieś Cazale jest głównym ośrodkiem, który zamieszkuje Polonia na Haiti. Czas płynie tam bardzo wolno, a rytm życia wyznacza pianie koguta. Wioska nie posiada dobrej drogi dojazdowej, większość domów zbudowana jest ze słomy³ oblepionej błotem i liśćmi bananowca. Brakuje tam elektryczności, 5 bieżącej wody, sklepów. Dwa bardziej okazałe domostwa przypominają budownictwo środkowoeuropejskie. Do 1996 roku istniał murowany kościółek katolicki, ale uległ zawałeniu. Niestety nie zachowały się żadne dokumenty czy zdjęcia z przeszłości. Pamiątkami po Polakach są nazwiska na sporadycznych już nagrobkach. Pozostały też nieliczne obyczaje takie jak taniec „polka”, warkocze zaplatane na słowiański 10 sposób – zupełnie nieznanne w tamtych rejonach - i kilka powiedzeń, takich jak: „Là-bas en Pologne” (Tam w Polsce), „M-ap Fe Krakow” (robić coś jak w Krakowie, czyli bardzo porządnie, dokładnie), „Chajé kou Lapologn” (szarżować jak Polska, czyli w dużej liczbie, skutecznie). Polacy przywieźli też na Haiti podobiznę Czarnej Madonny, którą darzyli wielką czcią i która obecnie jest w prawie każdej haitańskiej 15 świątyni, czczona jako bóstwo płodności⁴ i kobiecości. Większość mieszkańców Cazale ma biały kolor skóry lub jest Mulatami. Niektórzy z nich mają niebieskie oczy i blond włosy lub po prostu europejskie rysy twarzy. Haitańczycy pochodzenia polskiego zajmują się przede wszystkim rolnictwem; uprawiają kukurydzę, sadzą fasolę, proso, banany i inne rośliny. Obok rolnictwa zajmują się także rzemiosłem. 20 Głównym zajęciem kobiet jest handel żywnością. Mówią o sobie, że są Polakami i są z tego niezwykle dumni, chociaż nie mówią po polsku, chętnie nawiązują do swoich korzeni. Oto co mówi jedna z mieszkanek wioski: „Moja mama nazywa się Anna Maria Lowiński. Gdy byłam mała, jej rodzina wydawała mi się dziwna, była bardzo jasna, z oczami szarymi lub zielonymi. Cieszę się, że gdzieś w innym, dalekim kraju 25 mam braci, kuzynów, że mam tam rodzinę. I bardzo bym chciała, by kiedyś ktoś, tu na Haiti lub w Polsce, przedstawił mi się: ‘jestem również Lowiński’”.

Dorota Maziarz, Polish Daily News, <http://dziennikzwiazkowy.com/polonia/polska-wioska-na-koncu-swiatea-potomkowie-polakow-na-haiti/>

³ słoma - *paille*

⁴ płodność - *fertilité*

Document 3
Globalna wioska – Polska wszędzie?

<http://braszewice.pl/pl/content/wie%C5%9B-czy-globalna-wioska-zako%C5%84czenie-projektu-badawczego>

fot.Nhobgood Nick Hobgood /Wikipedia

TRAVAIL À FAIRE PAR LE CANDIDAT

Le candidat rédige ses réponses exclusivement sur sa copie, les présente dans l'ordre et les numérote conformément au sujet.

I. COMPRÉHENSION DE L'ÉCRIT (10 points)

Tous les candidats traiteront les questions suivantes.

Répondez aux questions ci-dessous :

1. Dlaczego polscy Legioniści pojawili się na Haiti?
2. Jaki był stosunek Legionistów do powstania na Haiti i do miejscowej ludności?
3. Jakie były losy polskich Legionistów na Haiti?
4. Z jakich przywilejów mogli korzystać Polacy na Haiti pomimo tego, że byli biali?
5. W jaki sposób Legioniści zapisali się w historii Haiti i w pamięci Haitańczyków?
6. Skąd pochodzili przodkowie mieszkańców wioski Cazale?
7. Czy wśród haitańskiej Polonii zachowały się do dziś jakieś polskie tradycje?
8. Czy kult Czarnej Madonny w Polsce pochodzi z Haiti?
9. Czy członkowie haitańskiej Polonii utrzymują kontakty z Polską?

Seuls les candidats des séries S et ES et ceux de la série L qui ne composent pas au titre de la LVA (Langue Vivante Approfondie) traiteront la question suivante.

10. W jaki sposób mógłbyś/mogłabyś zdefiniować sens pojęcia: „wymiana międzykulturowa”? Komentując zainspiruj się zdjęciami (dokument 3) i tekstami, które właśnie przeczytałaś/łeś.

Seuls les candidats composant au titre de la LVA (Langue Vivante Approfondie) traiteront la question suivante :

10. Wyjaśnij, co oznacza termin „Polonia” i czym się charakteryzuje Polonia haitańska?

II. EXPRESSION ÉCRITE (10 points)

Afin de respecter l'anonymat de votre copie, vous ne devez pas signer votre composition, citer votre nom, celui d'un camarade ou celui de votre établissement.

Seuls les candidats des séries S et ES et ceux de la série L qui ne composent pas au titre de la LVA (Langue Vivante Approfondie) traiteront UN des deux sujets suivants en 150 mots chacun environ.

1. W jaki sposób przedstawiłbyś Polskę, aby zachęcić innych do poznania kultury tego kraju? Co wydaje Ci się w niej najatrakcyjniejsze?
2. Jak rozumiesz zdanie „człowiek nie jest samotną wyspą”?

Seuls les candidats composant au titre de la LVA (Langue Vivante Approfondie) traiteront les DEUX sujets suivants en 100 mots environ chacun.

1. W jaki sposób przedstawiłbyś Polskę, aby zachęcić innych do poznania kultury tego kraju? Co wydaje Ci się w niej najatrakcyjniejsze?
2. Jakie są plusy i minusy wielokulturowości w rodzinie?